

B.

I. Academiske Examina.

1. Overordentlig Examen Artium i
December 1808.

Af de Candidater, som vare anmeldte til Examen
 Artium i Octbr. 1808, havde, som i disse Anna-
 ler 1808. 2. B. S. 187 er anført, Overfartens
 Usikkerhed forhindret nogle i at møde til rette Tid.
 For de 6 af disse, som kort efter den ordentlige
 Examen Artiums Tilendebringelse ankom, og af
 hvilke 3 vare dimitterede fra Christiania, 3 fra
 Christianssand, hvortil endnu kom en fra Aalborg
 Cathedralsskole, blev en overordentlig Examen for-
 anstaltet i December Maaned. Til Examinatorer
 udnævnedes af Directionen de Professorer, som
 ved den foregaaende ordentlig Examen havde været
 Medlemmer af Examens-Deputationen Lit. B.
 Udfaldet af samtlige Examensprøver sees af ved.

føiede Tabel I. Af dem, som denne Gang indstillede sig, befandtes ingen at være saaledes tilbage i noget Fag, at han forpligtedes til deri at aflægge ny Prøve.

Det hele Antal af dem, der efter overstaaet Examen Artium i Efteraaret 1808 optoges blandt academiske Borgere, var saaledes 90.

Blandt disse aflagde fire saa roesværdige Prøver paa Fremgang og Dannelse, at dem tilkiendtes Udmærkelse i Overeenstemmelse med Forordningen om Examen Artium §. 24. Disse vare:

I første Udmærkelser-Classen, hvilken tillige Universitetets Priismedaille i Sølv tildeeldes:

Johannes Hansteen fra Christiania Cathedral-Skole.

i anden Classen:

Lauritz Christian Amberg, fra det Schouboeske Institut.

Nicolai Fogtmann, fra Ribe Cathedral-Skole.

i tredje Classen:

Hans Peter Bader, fra Christiania Cathedral-Skole.

Examen Artium

ved Kiøbenhavns Universitet i December 1808.

Examensdeputation.

Justitsraad Bugge.

Professor Engelstoft.

Professor Sverdrup.

Professor J. Møller.

Examens Characterer.

Examinander.	Hvorfra og af hvem dimitterede.	Dansk Stil.	Latin.	Lat. Stil.	Græsk.	Hebraisk.	Tydsk.		Fransk.		Religion.	Geographie.	Historie.	Arithmetik.	Geometrie.
							Oversættelse af Dansk paa Tydsk.	Oversættelse af Tydsk paa Dansk	Oversættelse af Dansk paa Fransk.	Oversættelse af Fransk paa Dansk.				Character.	Character.
1. Bader, Hans Peter	Christiania Cathedralsk.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	godt.	— —	godt.	— —	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.	udm. godt.
2. Ellefsen, Knud	Fra samme Skole	udm. godt.	godt.	godt.	godt.	godt.	maadeligt.	— —	stet.	— —	meget godt.	tem. godt.	tem. godt.	udm. godt.	meget godt.
3. Juel, Peter Holter	Fra samme Skole	tem. godt.	meget godt.	godt.	meget godt.	— —	tem. godt.	— —	maadeligt.	— —	meget godt.	meget godt.	godt.	godt.	meget godt.
4. Kannevorff, Frid. Christian	Aalborg Cathedralskole	meget godt.	meget godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	stet.	— —	stet.	— —	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	godt.
5. Salvesen, Salve	Christiansk Cathedralsk.	meget godt.	meget godt.	godt.	godt.	tem. godt.	maadeligt.	— —	tem. godt.	— —	godt.	godt.	tem. godt.	meget godt.	meget godt.
6. Schelven, Søren Bugge . .	Fra samme Skole	meget godt.	meget godt.	godt.	godt.	meget godt.	tem. godt.	— —	godt.	— —	godt.	meget godt.	tem. godt.	godt.	meget godt.
7. Sunde, Niels	Fra samme Skole	meget godt.	godt.	meget godt.	godt.	— —	tem. godt.	— —	udm. godt.	— —	godt.	godt.	godt.	meget godt.	godt.

Dimittenderne fra Christiania Cathedralskole have ved Examen i Skolen erhholdet for:

	Physik.	Naturhistorie.	Anthropologie.	Engelsk.
Hans Peder Bader	udm. godt.	meg. godt.	meg. godt.	— —
Knud Ellefsen	udm. godt.	udm. godt.	meg. godt.	— —
Peter Holter Juel	meg. godt.	meg. godt.	udm. godt.	meg. godt.

2. Theologisk Embeds-Examen i Jan.
1809.

Den 11 Januar.

Johannes Wilhelm Plenge. En Søn af Høfkræmmer Plenge i Kiøbenhavn, fød 1784, blev Student 1803. — Laudabilis.

3. Juridisk Embeds-Examen i Januar
1809.

A. Theoretisk Prøve.

a) Latinsk.

Den 16 Januar.

1. Jacob Vilas Engelfted. En Søn af Gods-eier Justitsraad Engelfted, fød i Risinge i Fyen 1786, blev Student 1804. — Laudabilis.

2. Andreas Ludvig Rejerssen. En Søn af afdøde Amtsforvalter over Præstøe Amt, Rejerssen, fød i Bordingborg 1787, blev Student 1804 — Laudabilis.

3. Forlod Examen.

den 18 Jan.

4. Peter Christian Hjarup. En Søn af Brændeviinsbrænder Hjarup i Kiøbenhavn, blev Student 1803. — Haud illaudabilis.

5. Johan Severin Furst. En Søn af Kiøbmand Furst i Arendal, fød 1783, blev Student 1802. — Laudabilis.

b) Danst.

Den 20 Januar.

1. Nicolai Lambertus Erichsen, Lieutenant ved Kystmilicen. En Søn af Sogndegn Erichsen, fød paa Helnes i Fyens Stift 1777. — Beqvem.
2. Knud Nvigstad. En Søn af Lehnsmænd Nvigstad, fød paa Gaarden Nvigstad i Guldsbrandsdalen 1785. — Beqvem.
3. Ludvig Clausen Reimer. En Søn af afdøde Postbud Reimer, fød i Kiøbenhavn 1786. — Beqvem.
4. Melchior Frederich Hansteen. En Søn af Apotheker Hansteen i Næstved, fød 1785. — Beqvem.
5. Georg Jessen. En Søn af Proprietær Jessen til Gyldenholm i Sieland, fød i Næstved 1790. — Ei ubeqvem.

B. Praktisk Prøve.

a) Candidati juris.

1. Georg Hermann Voigt (Exam. theor. den 17 Jan. 1806 Laudab.) — Laudabilis.
2. Rasmus Roulund (Ex. theor. den 20 Octbr. 1806 Laudab.) Haud illaudabilis.
3. Andreas Peter Thomsen (Ex. theoe. 18 Octb. 1808) — Laudabilis.

4. Andreas Ludvig Rejersén. — Hand illaudoabilis.
5. Peter Christian Hjarup. — Hand illaudoabilis.

b). Examinati juris.

1. Jffe antaget.
 2. Nicolai Lambertus Erichsen. — Vel.
 3. Knud Dvigstad. — Vel.
 4. Ludvig Clausen Reimer. — Vel.
 5. Melchior Frederich Hansteen. — Vel.
-

II. Privatinscriberede a).

i Aarene 1806. 1807. 1808.

1806.

Den 28 Febr. Erasmus Lautrup fra Haderslev;
civis Univ. Kiloniens.

— 30 April Johann. Schack, Greve; civis
Univ. Kilon.

— 3 Octbr. Joh. Ambros. Marcusen; civis
Univ. Kilon.

1807.

Den 1 Mai Fred. Adolph Holstein, Greve; civis
Univ. Kilon.

a) I Medhold af Forordn. om Examen Artium af 22 Marts
1805 §. 1. og Kongl. Resolution af 27 Jun. 1806.

Den 12 Jun. Olav Hamar; civis Univ. Lundens.

1808.

Den 21 Mart. Jens Bull Kielland; civis Univ. Kilon.

III. Academiske Høitideligheder.

Den 4 Febr. blev Hs. Majest. Kongens Fødselsdag høitideligholdt af Universitetet ved en latinſk Tale.

Indbydelsen til denne Høitid var ſkeet ved et af Professor Thorlacius forfattet Program, i hvilket de rige Anledninger til Fryd, ſom den gode Konges Fødselsdag medfører, fremſtilledes. Talen holdtes i Regentſkirken af p. t. Rector Magnific. Professor P. E. Müller, og gif ud paa at viſe, hvorledes Gyrſtens Beſtandighed er Statens ſikkeſte Bærna).

Ved Slutningen bleve deres Navne bekiendtgjorte, ſom af vedkommende Faculteter vare til-

- a) Gaavel af Programmet ſom Talen findes Indholdet udførligere angivet i Kiøbenhavnſke lærde Eſterretninger 1809 No. 2. Begge ere ſiden ſamlede udgivne paa Latin og Danſk. 49: S. 4. hos Universitetsbogtrykker, Directeur Schultz.

fiendte Præmier for Besvarelsen paa de i Aaret 1808 udsatte Priisopgaver, efterat Censurerne over de indsendte Afhandlinger i Forveien vare op- læste.

Over det i Theologien fremsatte Spørgs- maal:

„Efter foregaaende Undersøgelse om Oprin- delsen og den hos forskellige Nationer forskiel- lige Beskaffenhed af Formeninger om Prophe- ter og Sandsigere, at udvikle den prophetiske Stands Opkomst, Historie, Character og For- tienester hos Jøderne“

var een Afhandling indkommen, skreven paa Latin. Det theologiske Facultets Dom derover var føl- gende:

Ordini Theologorum non nisi una oblata fuit commentatio, sententia Ciceronis: „*benè qui conjiciet, vatem hunc perhibebo optimum*“ inscripta, cujus autor, cum in priori propositæ quæstionis parte e multis veterum scriptorum locis collectis paucissima rite tractaverit et in suum converterit usum, cum præterea sermo latinus passim justo negligentior variis commacu- letur nævis, vix ac ne vix quidem ob hanc opu- sculi particulam præmium meruit: æt si conside- retur, priorem quæstionis partem non nisi intro- ductionis instar exhibitam fuisse, posteriorem vero, in qua tractanda magna cum diligentia et

ubertate lectionis bene digestæ versatus est autor, longe majoris momenti atque ambitus esse, et his addatur, quod noster, si vel feliciorum habuisset concertatorem, qui ei palmam præripuisset, certe sibi secundum honoris locum vindicasset, æquum et instituti nostri rationi congruum videtur, autorem, etsi hocce eruditionis specimine potius bonam de se spem excitaverit, quam omnibus votis nostris satisfecerit, laude præmioque ornare.

Haufniæ, die xxv Jan. MDCCCIX.

C. F. Horneman. P. E. Müller. J. Mølle.

Ved Seddelens Afgivning befandtes Forfatteren at være
Candid. Theol. Eggert Christopher Brugg-
mann a).

Over den medicinske Opgave:

„Uffondres saavel Levergalden som Galdeblæ-
regalden af det røde Blod i Leverpulsaaeren
(hvilket nogle Nutidens Physiologer ville)
eller af Portaarens sorte Blod; eller ere begge
disse Blodsorter at betragte som Kilden for
denne Uffondring?“

være tvende Udarbejdelse indsendte, den ene paa
Latin, med Motto: *tentare licet*; den anden med

a) Dimitteret fra Kiøbenhavns Skole 1801.

Devise: *veniet tempus, quo posteri tam aperta
nobis nesciisse mirentur.* Det medicinske Facultets
Dom over dem lød saaledes:

Sunt ambæ hæ commentationes æque fere
diligenter elucubratæ. Servat uterque auctor
ordinem sat lucidum, proditque tam doctrinæ
quam ingenii ubertatem. Bini propterea auctores
adsensum laudemque Facultatis jure merentur.
Cum tamen is, qui verbis: „*tentare licet*“ ceu
symbolo usus est, eruditione maxime præstat,
et quæstionem propositam paulo fusius explicat,
eum in primis dignum judicamus, qui æmulo
suo, laudem licet itidem merenti, palmam præ-
ripiat.

J. L. Bang. Saxtorph. Mynster.
Skjelderup. Herholdt,
h. a. Notarius.

Ved Seddelens Afhandling fandtes den krunede Forfatter
at være Adolph Callisen, Reserve-Chirurg ved
det Chirurgiske Academie. Men saasom ifølge den Kgl.
Resolution af 17de Mai 1791 og senere alle andre
Bestemmelse 15 Febr. 1793 (see Prof. Badens Uni-
versitets-Annal. I. S. 9 og 14) Ingen, som allerede
er befordret til noget offentligt Embede, har Udgang
til den academiske Priismedaille, der egentlig er
bestemt for de ved Universitetet sig opholdende Stu-
derende, saa kunde Hr. Callisen, i sin Egenskab som
Reservechirurg, ikke anses at have den lovbefalede

Competence, hvorfor det maatte være ham nok, at have opnaaet Tilkiendelsens Hæder; men da hans Medbeilers Forsøg var befundet saa vel udarbejdet, at det, uden den indtrufne Concurrence, vilde have erholdet Præmien, blev Medaillen den sidste Forsfatter tildeelt. Ved Seddelens Aabning befandtes denne at være Ernst Colbjørnsen Skielderup a), Candidat i Medicinen.

Den historiske Opgave:

„I det Enkelte at vise, især ved Polybii Veiledning, paa hvilke indvortes og udvortes Hielpeskilder det romerske Riges Styrke efter Carthagos Ødelæggelse var grundet“

havde fundet tvende Bearbejdere, over hvis Forsøg vedkommende Censoreres Dom var følgende:

De argumento historico, quod anno superiori concertationi fuit propositum, commilitonum nostrorum tres commentati sunt, quorum qui tentamini danico distichon Martialis:

*Terrarum Dea gentiumque Roma,
Cui par est nihil et nihil secundum*

præfixit, licet haud illaudabilem in re Romanorum militari explicanda industriam posuerit, tamen, quoniam longe majorem quæstionis partem intactam reliquit, proemium nullo jure sibi deprecere potest. Reliquorum ambo votis nostris

a) Dimitteret fra Bergens Cathedralsskole 1803.

ita satisfecerunt, ut palma in dubio relictā videatur. Qui latine scripsit, usus epigraphæ:

„Δεῖ τα μικρα καὶ τα αφανῇ παραπεμπειν, ἐν δε τοῖς ἐνδοξοῖς, καὶ μεγαλοῖς καὶ ἐν οἷς το πραγ-
ματικόν καὶ μνημονευτικόν, διατριβειν“

ad argumentum tractandum largam apteque conquisitam lectionis copiam non minori sollertia quam diligentia contulit. Qui vernaculo sermone compositum versuque Virgiliano:

Tantæ molis erat Romanam condere gentem

distinctum obtulit specimen, nec minori studio, nec minus præclaro delectu iudicioque in quæstionis themate illustrando versatus est. Quod cum ita sit, sermoni latino, haud satis puro, vix tantum tribuendum putamus, ut ejus causa auctorum alter proemio careret. Quare, data nobis a Superioribus venia *a)*, hac vice bina, cum proxime elapsi tum præsentis anni, proemia decernimus et utrumque nummi aurei honore ornamus.

Hauniæ, die xxvto Jan. MDCCCIX.

A. Kall.

Rierulf.

Engelstoft.

- a)* Denne Tilladelse var givet med allerhøieste Samtykke, efter at Censorerne's Indstilling var af Directionen allerunderdanigst bleven forddragen. Da der i det

Ved Sedlernes Afgivning befandt sig Forfatteren af den krouede latinske Afhandling at være Jens P a s s e n M a s m u s s e n a), Candidat i Theologien og Alumnus Seminar. pædagog.; og af den danske, som ligeledes Præmie blev tilkendt Frederik Carl R o s e n, Studios. Theolog. og Alumnus Seminar. pædag b).

Over det philologiske Spørgsmaal:

„Med mueligste Nøiagtighed af selve de græske Theaterstykker eller Fragmenter af samme som havees, at udvikle den græske Tetralogies Natur og hele Bestaaffenhed“

var indkommen een Afhandling. Censorerne's Bedømmelse deraf lød saaledes:

Quæstionem, in Philologia Anno 1808 propositam: „de tetralogiæ Græcæ natura et indole“, solve non nisi unus aggressus est commentator, qui opusculo suo sententiam inscripsit: „Nonnihil, quam nihil.“ Arguit hoc specimen auctorem, non doctum modo et multæ lectionis, verum sani quoque, sedati ac semper

foregaaende Aar 1807 ingen Præmie var uddeelt i det historiske Fag, saa kunde tvende Præmier ansees at være disponible for Aaret 1808.

a) Dmitteret fra Odense Skole 1802.

b) Dmitteret fra Næstved Skole 1805.

sui iudicii. Si non omnia justo ordine posita, si quædam ab argumento divagantia, si vel errores chronologici leviores hic illic commissi reperiuntur, hi tamen nævuli longe superantur eximiis diligentia et eruditionis laudibus. Adit auctor fontes, non vulgares solum et obvios, sed et abstrusiores; crisin adhibuit sobriam, felicem, interdum sagacissimam; argumentum ab omni parte spectavit, tractavitque ita, ut et ingenii maturitatem, et late patentem græcarum literarum cognitionem ostenderit. Quibus virtutibus cum dictio, non elegans quidem, sed recta plerumque et pura, accedat, hancce disquisitionem, quam singularis insuper scribentis modestia commendat, præmio academico dignissimam censemus.

Hauniæ den xi Jan. 1809.

B. Thorlacius. N. Schou. Sverdrup.

Ved Seddelens Aabning befandtes Forfatteren at være
Halgrim Johaninæi Scheving. Alumnus
Gemin. pædagog. a).

Til den i det æsthetiske Fag udsatte Præmie havde fire Concurenter meldt sig. Opgaven var:

a) Dimitteret fra Reifevig Skole 1804.

„At udbille Elegiens oprindelige Bessaffenhed og bestemme dens Væsen og Værd med Hensyn til ældre og nyere Nationers Forsøg i denne Digterart.“

Bedkommende Censurers Dom over de indkomne Arbejder, var saaledes affattet:

Thema æstheticum anno 1808 propositum „de elegiæ origine, natura et pretio“ quatuor nactum est concertatores. Unum, quod cæteris serius nobis exhibitum fuit, tentamen, nec titulo, nec tessera instructum, auctoris properationem operamque perfunctoriam adeo luculenter testatur, ut vix serio eum palmam sperasse crediderimus. Ex tribus cæteris commentationibus, quæ singulæ bene scriptæ nobis visæ sunt, una; Hesiodeum: *Νυν γὰρ δὴ γένος ἐστὶ σιδηρεόν*, etc. præ se ferens, theoriam elegiæ prudenter nec sine elegantia explicuit; reliquas vero quæstionis partes vix delibavit, nedum persecutus est. Duæ longiores disquisitiones: quorum una sententiam ex Menandro: *γερῶν γεροντι γλωτταν ἡδίστην ἔχει* ect. altera distichon Reinii:

O! flyd da, stille Veemods Taare, ned!

Langt kjærere for mig, end vilde Glæder!

sibi inscripsit, et recta argumenti disquisitione et terso dictionis nitore victoriam mutuo dubiam

reddere poterant. Prior ingeniositate, soliditate, nervoso et florido scribendi genere placet; posterior cum sedato judicandi tenore concinnitatem et erudinem non vulgarem, diligentiamque tantum non nimiam conjunxit. Quumque hicce auctor, quamvis sit et nimium verbosus et laudis immodice prodigus, uberius tamen et in pluribus partibus, quam ille, argumentum tractaverit, præmium ei academicum; alteri vero, qui Menandream sententiam titulo præfixerat, laudem secundam, eandemque valde honorificam, adjudicamus.

R i e r u l f.

B. T h o r l a c i u s.

Ved Seddelens Aabning befandtes Forfatteren til den kronesede Afhandling at være Frederik Christoffer Gundelach *a)*, Candid. iuris og Copist (nu Guldmægtig) i Universitets- og Skole-Directionens Contoir. Men da Lovene ei tillade at tildele nogen, som er i offentlig Embede, Universitetets Priismedaille, saa maatte det være ham nok, at have været den tilkiendt, og som saadan at nævnes; og da den eene af hans Medbeilere havde erhholdet et saa ærefuldt Accessit, at ogsaa han maatte ansees Præmien værdig, blev denne til ham overdraget. Ved Seddelens Aabning befandtes Forfatteren at være Peder Grib Sibiger *b)*, Alumn. Semin. pædag.

a) Dimitteret fra det Schouboeske Institut 1801.

b) Dimitteret fra Roeskilde Skole 1801.

Over de i Jurisprudentsen, Philosophien og Mathematiken opgivne Spørgsmaale vare ingen Afhandlinger indkomne.

De for Aaret 1809 ifølge allerhøieste Resolution af 28 Januar d. A. udsatte Priisopgaver ere følgende:

I. I Theologien.

Quinam sunt effectus præcipui, quos studium philosophiæ sic dictæ criticæ, tum theoreticæ tum practicæ, in theologia christiana dogmatica et morali hucusque protulit; iisdemque quale pretium statuendum est?

Hvad Indflydelse har den saakaldte critiske, saavel theoretiske som practiske, Philosophies Studium hidtil havt paa den christelige Dogmatik og Moral, og hvad Priis bør man sætte paa denne Indflydelse?

2. I Jurisprudentsen.

An et quatenus præscriptio in causis criminalibus ex veris juris universalis principiis admitenda est? quidque cum leges Romanæ atque celebriores gentium Europæarum leges hodiernæ, tum potissimum nostræ hoc respectu statuerunt?

Om og hvorvidt kan Præscription i criminelle Sager antages efter den almindelige Retslæres Grundsætninger? og hvad have saavel de romerske og de berømteste nugældende europæiske, som især vore Love i denne Henseende fastsat.

3. I Medicinen.

Num et quale discrimen est inter remedia incitantia et roborantia?

Er der nogen Forskjæl, og da hvilken mellemstirrende og styrkende Midler?

4. I Philosophien.

Quodnam totius philosophiæ principium est, unum an plura, et, si plura, quænam illorum est inter se ratio, ut simul constare sine conflictu possint?

Hvad er den første Grundsætning i den hele Philosophie, er den een eller flere, og, hvis flere, hvorledes forholde de sig til hverandre, saa at de uden Strid kunne bestaae tilsammen?

5. I Mathematiken.

Concinnare artem condendi series infinitas, atque easdem in analysi infinitorum scite adhibendi.

At vise, hvorledes uendelige Rækker kunne udregnes og med Fordeel anvendes i de uendelige Størrelses Analyse.

6. I Historien.

Explicetur, quid quantumque ponderis potentiae et apud exteros existimationi danicae gentis danicae nominis per varias temporum vicissitudines usque ad pacem Fridericoburgensem, 1720, addiderit classis reique navalis status.

At udvise, hvilken og hvormegen Indflydelse Flaadens og Søværnets Tilstand under forskellige Afvekslinger har havt paa Danmarks Magt og paa dets Anseelse hos Fremmede indtil Freden til Frederiksborg, 1720.

7. I Philologien.

Ostendatur auctorum ac monumentorum veterum fide, quinam mythi antiqui Italici proprii sint dicendi, et quinam ex iis, quos cum Graecis communes habebant, credi queant primitivum tenorem in Italia purius quam alibi conservasse.

At de gamle Skribenter og Mindemærker at vise, hvilke gamle Myther der kunne synes at være Italienerne egne, og hvilke blandt dem, som de havde tilfælles med Grækerne, kunne ansees

for at have vedligeholdt deres oprindelige Character renere i Italien end andetsteds.

8. I Æstheten.

At undersøge, hvorvidt Tankens og Udtrykkets Simpeltid kan ansees som en Fordring ved ethvert skønt (æsthetisk) Arbejde, bestemme denne Egenskabs Begreb og Grændser, og udlede deels af Sagens Natur, deels af classiske Mønstre, de rigtigste Regler for samme.

IV. Presbevisninger.

Da Hans Majestæt den 28 Januar 1809 i egen allerhøieste Person præsiderede. Sine Ordeneres Kapitel, udnævnte og optog Allerhøistfamme det andet Medlem af Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, Conferentsraad Ove Malling til Commandeur af Dannebrog-Ordenen, og tredje Medlem af samme Direction, Daniel Gottlieb Moldenhawer til Ridder af Dannebrog-Ordenens fjerde Klasse.

Bed samme Leilighed udnævnte og optog Hs. Majestæt Justitsraad Thomas Bugge, Mathes. & Astron. Prof. P. D. ved Kiøbenhavns Universitet og Dr. Niels Treschow, Philos. Prof. P. D.

sammesteds til Riddere af Dannebrog, Ordenens
fjerde Klasse.

V. Befordringer.

I Directionens Contoir.

Under 19 Febr. 1809 er Guldmægtig i Directio-
nens Secretariats-Contoir, Cancellie-Secretair
Jens Frederich Carl Schjern udnævnt til
Kasserer ved det almindelige Skolefond, og første
Copist i samme Contoir, Cand. juris Frederich
Christopher Gundelach i hans Sted til
Guldmægtig; Copist Julius Gustav Bloch
til Bogholder ved bemeldte Skolefond, og Cand.
juris Ernst Nicolai Reeberg i hans Sted
til anden Copist.

Ved Universitetet.

Under 19 Febr. 1809 er Nicolai Puerari a) beskiftet til Professor extraordinarius i
det franske Sprog og Literatur ved Kiøbenhavns
Universitet.

- a) Hr. Puerari nedstammer fra en adelig Familie, der
for næsten 300 Aar siden forlod Italien for Religio-
nens Skyld og nedsatte sig i Genevè. Hans Fader
var paa sidste Sted Statssecretair og Senateur.
Efter at have fuldendt sine Studier ved Academiets

VI. Legater og Gaver.

Ved Skrivelse til Directionen af 6 Septbr. 1806 skænkede Hr. Oberberghauptmand Brünnich Universitetets Naturaltheater tolv til Dyrhistorien hørende Malerier og afg. Geheimeraad Thotts Portræt. Fornævnte tolv Malerier (af hvilke dog det tolvte ikke endnu fra Norge er ankommet) ere i Oliefarve og forestille Pattedyr, nøiagtigen tegnede efter Naturen. De ere de samme, hvorefter deels de Robbere ere stufne, som findes i det første Hæfte af Biverens Dyrhistorie, deels de Robbere vare forfærdigede, der vare bestemte til det andet Hæfte, og som brændte i Kiøbenhavns Ildesbrand 1795. Disse Malerier ere blevene indfattede i Rammer og ophængte i Corridoren, som gaaer til Theatret, tilligemed en Granatkugle, som under Bombardementet tændte Ild paa Loftet over Naturaltheatrets Bygning, foer med Boldsomhed ned i et Værelse og lagde sig rolig paa en Stol uden at beskadige den eller Noget i Værelset. Den hænger i en Jernlænke med følgende Indskrift, malet med forgyldte initiale Bogstaver:

i Geneve, tjente han som Officeer først i sit Fædreland, derefter ved et sveizert Regiment i Frankrig. Revolutionen foranledigede ham til at forlade hine Eene og begive sig til Danmark, hvor han havde Familieforbindelser. Siden 1794 har han opholdt sig i Kiøbenhavn.

Paa den eene Side:

ALMAM. NATURAM.

FURIBUNDUS. FRUSTRA. PETII.

ANGELUS. AMICORUM. ANGLORUM.

EHEU. CATENIS. HIC. VINCTUS.

Paa den anden Side:

DUCIBUS.

GAMBIERO. ET CATHCARTO.

EORUMQUE. MINISTRO. POPHAMO.

DIE. III. SEPTEMBRIS. MDCCCVII.

Geheimeraad Thotts Portrait er efter Giverens Ønske og i Betragtning af hans store Fortienester af Naturvidenskabernes ophængt i Læsestuen.

Under 14 Decbr. 1808 modtog Rector og Professore følgende Skrivelse fra den kongl. Lands-overret samt Hof. og Stadgrets Skiftecommission.

„ Ved et af afgangne Conferentsraad og Professor Balthazar Gebhard von Obelisk under 13de Februarii 1797 oprettet Gavebrev har han legeret til Walchendorfs Collegium 200 Rd., hvoraf Renten i Overeenstemmelse med Gavebrevet skal anvendes til Fordeel for den ældste eller næstældste Alumnus paa bemeldte Collegium. Disse 200 Rd. kunne nu, da Skiftet efter afdøde Conferentsraad von Obelisk er sluttet, imod vedbørlig Quittering blive udbetalte. Hvilket vi herved give os den

Være, for de Herrer Rector og Professore ved Kiøbenhavns Universitet tjenstligst at melde.

Den Kongel. Lands-Overrets, samt Hof- og
Stadsrets Skiftecommission i Kiøbenhavn
den 14 Decbr. 1808.

Stendrup.

Jacobsen.

Disse 200 Rd. bleve strax udbetalte i Universitetets Kasse. Da Testator har tilstædet Balg mellem den ældste og næstældste Alumnus paa Balchendorfs Collegium i Henseende til Nydelsen af den legerede Capitals Renter, saa er, paa Grund af, at den ældste Alumnus eller Inspector paa bemeldte Collegium, foruden det ham af Stifteren mere tillagte end de andre Alumner, nyder endnu Renten af det Stampiske Legat (200 Rd.), den Bestemmelse af Directionen i Skrivelse til Rector og Professore af 2 Febr. d. A. bifaldt, at Renterne af det Obeliske Legat tillægges den næstældste Alumnus.

VII. Academiske Smaaskrifter.

- I. Om de academiske Værdigheder a).
Et Indbydelseskrift til en Magister-Promotion, udstædt af Pet. Joh. Resenius b)
1667. Festo Magorum Philosophiæ Orientalis Antistitum. 4 pp. Fol.

Forfatteren begynder med nogle almindelige Be-

a) Der gives blandt de ældre Universitetsprogrammer

mærkninger om Nytten af Belønninger, især ogsaa dem, der laanes fra *Eren*, og anfører i denne Anledning de danske Ordsprog: „*Ere er Dyds Føde*“; „*Ere er Dyds Løn*.“ Han nævner blandt andre Romernes Exempel, og minder om *Erens* og *Dyds* Templer i Rom, der havde en saadan Beliggenhed til hinanden, at man ikke kunde komme ind i *Erens* Tempel uden igiennem *Dyds*. At man ogsaa ved Universitets-Indretninger har taget Hensyn paa *Erens* Drivesfær, finder han derfor meget hensigtsmæssigt, og gaaer saaledes over til sine Bemærkninger angaaende *academiske Grader*.

(af hvilke det er Skade, at der ingen fuldstændig Samling have), adskillige, som i historisk, literarisk og andre Henseender ikke ere umærkværdige. Udg. vil berytte disse Annaler til undertiden, naar Plads kan være, at meddele saadannes Indhold, for saavidt de blive ham bekiendte. Det, som her anmeldes, giemmes i den Hielmstiernske Samling, som nu er forenet med det kongl. Bibliothek, og er saa siældent, at det kan ansees for Manuscript. Naar man ikke vil stødes ved det i Materie og Form, som tilhører det syttende Aarhundredes Meninger og Behandlingsmaade, saa turde nærværende Indbydelsesskrift især formedelst de Literær-Notizer, det indeholder, ikke findes uværdigt den Plads, som det her (i Udtog) indrømmes.

b) Professor i Lovkyndigheden ved Kiøbenh. Univers.

Naar Grader og Promotioner først ere indførte, lader Gorf. være uafgiort; men at Skikken er meget gammel, beviser han af *l. 7. C. de Profess. et Medic. l. 1. C. de stud. liberal. Urb. Romæ.* Et Slags Doctorer finder han i de Skriftkloge, Phariseerne og Rabbinerne og i Grækerne *Σοφοι.* I Athen og Cæsarea vilde Doctorerne sammesteds conferere Basilius den Store baade Doctorat og Professorat. Hos Romerne udvidede disse Værdigheder sig meget ved Begyndelsen af det fjerde Monarkie; „Christus enim unus noster Doctor dedit Apostolos, Prophetas, Evangelistas, Pastores et Doctores.“ Augustus gav først de Lovfyndige Tilbedelse til at udfærdige Responsa, hvilken Beføielse siden bekræftedes af Hadrian, udvidedes derefter af Constantin, Carl den Store, Otto II., Lothar af Sachsen og Keiser Friderich I., og fik Privilegier af Pave Clemens V. og Concilierne i Constanz og Basel. I det østlige græske Keiserdom og navnlig under Justinian oprettedes der ikke alene offentlige Retsgymnasier i Beryt, Rom, Constantinopel, men der indførtes ogsaa et Slags Appellations- og Hæderstitler; thi nogle kaldtes nye Justinianæer, nogle Edictales eller Pandectarii, nogle Papinianister, nogle Lytæ, andre Prolytæ. *Const. ad Antecess. §. 2. nos vero.* Men under de tydske Keisere kom den Skik med Doctorer først ret i Gang. Carl den Store og andre kristelige Tyr-

ster befordrede meget Doctorernes Studier og Værdighed, og i Lothar den II. Tid, 1135, begyndte man med høitidelige Ceremonier at hædre Doctor- og Magistergradens Meddelelse. Bemeldte Lothar indførte Doctorpromotion i Bologna, og tillagde Skolen den Majestætsret, der tilkom ham i denne Henseende, hvilken Promotionsform Juristen Irnerius skal have foreslaaet, og her bleve endeel Lovkyndige creerede til Doctorer. Derfor skriver Bultejus i §. respons. N. 17. Just. de J. N. G. et C., at den nærværende Skik at creere Magistre i Begyndelsen har indskrænket sig til Juristerne, fra hvilke de andre Faculteters Professorer have laant den. Derefter kom Skikken fra Bologna til Paris, hvor Petrus Lombardus var den første, der blev creeret til Doctor i Theologien. Fra Paris og Bologna forplantede den sig til Kiøbenhavn ved Sexti den 5 Bulle af 13 Kal. Jul. 1475, da denne Pave gav Kong Christian I. Tilladelse at stifte et Universitet, der skulde have alle de Rettigheder og Privilegier, som vare tilstaaede noget Universitet, især det i Bologna. Men da Doctorernes Antal tiltog saa stærkt i Italien og Tydskland, udkom egne Anordninger om Promotion, Alder o. s. v. Derfor bleve i Concilet til Vienne under Clemens V. Aar 1300 visse Bestemmelser fastsatte i Henseende til at formindske Promotionsomkostningerne. Clemens II. de Magistris, og i samme Constitution om

taltes Doctor og Magister-Insignier. Men Doctores Codicillares eller Bullati, der ved Diplom af Paven eller Tyrster faae Vrestitler uden Examen, kom seener til. Christian III. i sin Fundats for Kiøbenhavns Univers. af 10 Jun. 1539 ei alene meget anpriser de academiske Grader og befaler, at de alvorligen skal overholdes, men foreskriver ogsaa Adskilligt om Promotions-Æffene og Udgifterne derved. Jvfr. Christian IV. Edict. af 1615 a) og 13 Febr. 1625 b); Frederik III. Resc. om Magistre af 24 Mai 1651 og 4 Jun. 1663 c), Professorernes Omkostningsreglement for Doctorer og Magistre af 1611 d). Frederik II. Fundats for Communit. §. mensa in Communitate priventur; Fundats for det Vinstrup-Resenske Stipendium §. Deligatur; Fundats for det Broehm. Stipend. §. 2.; Fundats for det Rosenfrankiske Stipendium §. 2.

Den nederste Grad er den, som kaldes *Baccalaureat*, der af de Gamle er bleven kaldet

a) Om dette har Udg. hidtil ingen Efterretning fundet.

b) Denne Forordning har Hr. Prof. Nyerup ladet aftrykke i sine Kiøbenh. Universitets-Annaler S. 72 ff.

c) Disse ere indrykkede i Universitets- og Skole-Annaler 1808. 2 B. S. 177 f.

d) Dette findes hos Prof. Nyerup a St. S. 65 ff.

τῆς τελευτῆς βαδμὸς; de, som have erholdt den anden Grad, faae Navn af Magistre; til den tredje Classe høre Meliodidascali 3: vordende Doctorer eller Licentiat; den fjerde og øverste Grad er Doctorværdigheden; af disse ere Magister og Doctorgraden ældre end de andre.

Navnet Magister betegner i det academiske Sprog den, som, efter at have fuldendt Philosophiens og de 7 frie Konsters Studium, paa en høitidelig Maade har erholdt den øverste Hæder i Philosophien og offentlig er proclameret til Magister i Philosophien eller Konsterne.

En saadan Magister var for 100 Aar og længere siden en stor Sieldenhed; men hvad de ældre Tider i denne Henseende lode mangle, det har vort Old rigelig erstattet. Alene paa Universitetet i Wittenberg ere i mindre end 100 Aar creerede 4435 Magistre, ifølge Lansiuss, eller efter Taubmann 5184. Ved Universitetet i Kiøbenhavn er fra 1544 til nærværende Tid Magistergraden meddeelt 617 Individuer. Fra 1542 til nu ere ved samme Universitet 1307 blevene Baccalaurer i i Philosophien, 2 Baccalaurer i Medicinen (Aar 1553 og 1564) og 14 i Theologien (fra Aar 1544 til 1608). Til Doctorer i Theologien ere fra 1498 til nærværende Tid promoverede 43 (og denne Værdighed er hidtil ikke bleven tildeelt andre

end Theologi *a)*, Biskopper og Hofprædikanter. Ifkun een Kannik i Roeskilde er i Aaret 1575 her bleven Licentiat^{us} Theologiæ). Endelig ere fra 1544 til denne Dag 4 creerede til Doctoris Juris og 5 til Doctores Medicinæ.

Hvad angaaer Magistrernes Privilegier, da har Sagittarius derom meldt Adskilligt i sin Tale de privilegiis Magistrorum, holden i Jena den 7 Febr. 1611; men før ham havde Petrus Rebuffus med stor Glid samlet Universiteternes, Collegiernes, Boghandlingernes Privilegier med mere, academiske Hielpemidler vedkommende.

Men i saa stor Ære bleve de academiske Titler og Værdigheder holdte, at ei alene Folk af borgerlig Stand, men især de Adelige og Fornemme, ja selve Fyrster og Prindser attraaede dem. Albert den Fierde, Hertug til Bayern, disputerede i sin Ungdom offentlig i Paris og lod sig Baccalaureigraden meddele. Ligeledes havde Baron Sigismund Herberstein, der har gjort sig bekiendt ved adskillige Gesandtskaber til Moscovitterne og Tatarerne, erholdt samme Grad ved Universitetet i Wien.

a) Ved Theologi forstaaes neppe andre end Professores og Lectores Theologiæ.

Den første Magister, Historien veed af at sige blandt den tydske Adels, var Philip, lige udmærket ved Byrd og Lærdom. Hermann, Landgreve af Hessen, som nedstammede fra de ældste Keisere og Konger, blev ved Universitetet i Prag creeret til Magister til Keiser Carl den Fjerdes store Fornøielse og under hans og hele Rigets Bifaldsyttning. Richovin, Hertug af Lothringen, tog Magistergraden i Strasborg; Hertug Wilhelm af Geldern sendte sine Sønner til Paris og forbad dem at komme tilbage, forinden de havde erhvervet sig Magistergraden. Benedict Baron af Walstein erholdt ved Universitetet i Prag paa den meest hædrende Maade Magisterværdigheden i Overværelse af Hertugerne af Bayern. Vi have desuden Joh. af Schonberg, Biskop i Meissen, Ulrich Hutten, en frankisk Adelsmand o. fl. som have taget denne Grad. Ligesaa ved Universitetet i Marburg. Vi læse i Hvitsfeldts Krønike, at ved det Kirkesmøde, som Erkebiskop Absalon 1187 holdt til Lund, vare ogsaa Biskop Thomas af Aarhus og Biskop Rudolph af Ribe tilstæde, begge Magistre. Denne Titel førte ogsaa Peder Bang, Erlands Eftermand paa den Roskildske Bispestol. Jeg forbigaaer Erich Walckendorph, Christian den Andens Canzler og siden Erkebisp i Trondhiem; Knud Walckendorph, Diaconus i Riibenhavn (der Aar 1514 lod bygge Frue Kirkes Taarn, i hvis Huus,

som nu Professor Theolog. Joh. Wandal beboer, Aar 1523, da Kiøbenhavn blev beleiret af Frederik I., den Beslutning blev taget, at overgive Staden); Johan Walckendorph 1530 Provst i Odense; Mogens Raas; Frederik I. Canzler, Claus Conradi, saavel som Jørgen Skodborg, hvilke alle vare Magistre. Denne Crestitel findes endog Christian 3dies Canzler og Universitetets første Conservator Joh. Friis til Hesselager at have fert, hvilket sees af Magister Ove Bildes (først Canzler, siden Biskop i Aarhuus) danske Brev til bemeldte Friis om Elephantordenens Oprindelse; hvilket glemmes blandt Haandskrifterne i Universitets-Bibliotheket *a*).

Den første Doctor var den berømte Burhard af Mangensfeld, der levede ved Aaret 974 og først har oplyst den gamle sachsiske Ret og sammenlignet den med den canoniske. Efter ham Joh. Semeca 1269, Jørgen Heimberg 1430, Caspar Schlickius 1449 og mangfoldige andre, som Bernhard har samlet i sin Chronic. Alsat. Lib. 6. og som Hermann Kirchner siden i en egen Tale, Marburg 1606, har opregnet, og endelig Hertug August til Brunsvig-Lüneborg i en Lovtale har forevigtet.

Den, som vil vide mere om de academiske Grader, kan efterslaae:

a) Ventelig opbrændt med de øvrige Manuscripter 1728.

Univ. og Skole = Annaler. 1809. 1. B. D

Bartolum *procem D.* §. *hæc autem tria l. Magister C. de Professor. et l. reddatur C. eodem.* Baldum *procem. Decretal.* Felin. *c. clerici extr. de Judiciis, et c. 1. de Magister.* Panormit. *in c. quoniam de Magistr. c. 1. de Clerico non ordinando, Mar. Socinum c. quanto de Magistr.* Item *Reg. Jur. 128 et seq.* Paul. Castrens. *l. fin. C. ubi Senator.* Angel. *l. 1. C. de sentent. passis §. sed an Princeps.* Concil Tridentin. *Sess. 22. c. 2. et Sexs. 24. c. 11. 12. 18.* Bullam Pii V. *in eclog. motu. prior.* Quintili. Mandosium *ad Regul. Cancell. 13. 4. 7. et 16. 9. 11. et seq.* Item *super signatura Gratiæ de licentia Doctorandi.* Petr. Anchoræ *procem. Lib. 6. et Clement de Magist.* Wessenbec. *Cons. 8. 40. 63.* Guido Pap. *ad. decis. Granapolitan. 387. 388. 389. 390.* Christoph. Port. *Instit. quib. mod. jus. pat. pot. sol.* Lancelott. *in Præt. Civil. c. I. et in Decurio. num. 66.* Alciat. *parerg. Lib. 8.* Hippolit. *Singular. 553.* Zasium *ad. l. 2. D. de O. I.* Jo. Oldendorp. *ad leg. XII. Tab. Petr. Duenna. Reg Jur. 208.* Jacobin. *de S. Georgio de feud. §. quæritur-etiam.* Menoch. *de arbit. Judic. cas. 87. 122. 124. 192. 371. 427.* Duaren. *Epistol. ad Sebastian alba.* Aufretium. *ad quæst. 406.* Capell. Tholos. Velsium *in Cebet. Tabul. Majol. Tom. 6. diæ. canicular. Coll. 6.* Matth. Stephan. *de Jurisdict. lib. 3 part. 2. cap. 14.* Eundem *de Nobilit. lib. 2. Heigi part. 2. Quæ*

Jur. Civil. et Saxon. quæst 11. Nicol. Bœeri. tra. de Autoritate magn. Consil. et Parlam. Franc. Petr. Rebuffum in Concordator; item de privilegiis Studios. item de privilegiis Universitatum; item de Magistris Artific. Benium de I. Ctor. privil. Valentin. Rotman. de Academ. Ingolstad. Benedict. Carpzou. Jurispr. Consistor. lib. 2 defin. 397. Theodor. Reinking. de Reg. sec. et occl. l. 1. class. 5 cap. 11. a num. 52. ad num. 91. Besold. de præmiis; item de Jur. Academic cap. 4; item lib. 1. Politic. cap. ult. Ejusdem Thesaur. pract. voce Magister. Spigel. in Lex. Jur. voce Doctorum. Jacob Speidel. Spec. Jurid. p. 821. 823. Limn. de Jur. Publ. l. 8. cap. 8. Thom. Lansium tr. de Academ. Thom. Lindeman de Academ. Dress. mil. 6. de grad. et lit. Acad. Middendorph. lib. 1. de Acad. c. 13. Joan. Calvin. orat. de honor. et præm. Liter. Christan Krembergk de sumt. studior. Andr. Cramer. de Primat. Facult. Georg. Christoph. Walther de statu Juris, et privil. Doctor. Wolfgang Gruning et Arnold. Rejer de Quæst. utrum Dignitas Doctoral. aut. alter. grad. assumptio dedecoret generis Nobilitatem? Herm. Kirchner. Orat de Ducibus, Principibus, Comitibus, Nobilibus promotis, Magistris, Licentiatis et Doctoribus. Marcum Rutilium (som, efter Anton. Ricabonis Beretning, har begyndt en Commentar over Doctorer og Doctoral-Insigniernes Oprin-

delse) Albertum Hungerum *part. 4. Orat. 23* (som har holdt en Tale til Roes for Magisterium Philo-
phiæ) og andre *a*).

Og siden den ene Magister ikke creerer den anden i sin Egenkab som Magister, men i Kraft af sine Collegers eller rettere sine Foresattes Be-
myndigelse, og det, at creere en Magister, ikke er en magistral Rettighed, der tilkommer en Magi-
ster som saadan, men en Majestætsrettighed, hvis Udvælgelse Regenten tilstæder, saa, efter at være af

- a) Udg. har ladet alle disse Notizer til academiske Vær-
digheders Historie faae Plads her, da just deres Fulds-
tændighed vil give dem en vis Interesse i Litterato-
rens Vine. Af senere Bidrag kunde tilføies, for-
uden hvad herom findes i Meiners's bekiendte
Skrifter om Universiteternes Oprindelse og Bestyrelse,
og hvad der indeholdes i saa mange særskildte Histo-
rier af enkelte Universiteter og i Særdeleshed i Bu-
læi uudtømmelige Histor. Univ. Paris., Menkenius
de honorifico Magistri nomine i hans *Dissertt. Aca-*
dem. Schønau's Samling af danske lærde Gruen-
timmer 1. B. S. 722 — 732. Anm. og de der an-
førte Skrifter og Afhandlinger. Gruners *Privilegia*
et jura Doctoris Medicinæ. Jenæ 1793. 8. Gu-
stav Ludv. Wadens danske Lovkyndigheds Historie.
Odense 1809. S. 28, og hvad der af ham citeres.
I Wadfiærs Lineamenter af Bogtrykkerkonstens
Historie i Danmark S. 20. anføres Poscolani Ms.
de Honoribus academicis Danorum, om hvilket i
øvrigt intet videre er Udgiv. bekiendt.

Canzleren, Velb. Peder Reek, Herre til Enge-
strup, Ridder af Elephanten, Præsident i Cancelli-
et, Assessor i Statsraadet, Befalingsmand over
Hadeland, Rømerige, Buskeruds og Ringerige,
Universitetets af Hs. Majestæt forordnede Patron,
underrettede om den os af allerhøistbemeldte Hs.
Kongl. Majestæt givne Bemyndigelse, indbyde vi
med det academiske Senats Samtykke, i det philo-
sophiske Facultets Navn, paa det velvilligste baade
dem, der, allerede i offentlige Embeder ansatte,
have som Lærere gjort sig velfortiente af Staten,
Kirken og Videnskaberne, og dem, der i sin Tid
med Lyst og Glid have dyrket lærde Studier, til
den 1 Mai førstkommende at melde sig, for at
erholde Magistergradens Privilegier *a*). Thi der
have været mange Fyrster, Hertuger, Grever,
Baroner og fornemme Herrer, som have anseet det
for en stor Ære, at have kunnet fortjene denne Ære.
Ei heller kan det nægtes, at jo Magister og Doc-

a) Det var en gammel Skik, at der hvert Aar i April
eller Mai skeete en stor Magisterpromotion, hvortil
ved offentligt Program (som dette) blev indbudet.
Man see O. Worm ü Epistol. viii. xiii. xiv. xli.
cccc. dcccxxiii. dcccxxiv. I Aaret 1619 ventede
O. Worm til denne Magisterhøitid frequentem ad-
modum Candidatorum confluxum l. c. Ep. v. Ved
de svenske Universiteter skal endnu saadanne Magi-
creationer iu massa finde Sted hvert tredie Aar.
Præm om en Høiskole i Norge S. 302.

tøjgraden er at henhøre til Værdigheder. *Cap. quanto Gallicana. 3. Extr. de Magistr. Bartol. in ult. C. de Judic. et in l. ult. C. de testam. mil. Alex. Vol. I. cons. 18*; hvorfor og Keiser Sigismund gjorde saa meget af Magistre og Doctorer, at han ved Tæffelet og enhver offentlig Leilighed gav dem Rang ei alene over de Adelige men ogsaa over end Fornemmere. Alle I, som udmærke Eder ved Talenter og Lærdom, forsmaaer derfor ikke disse Væresbeviisninger og Hæderstitler. Vi ville bestræbe os for, at de, som anbefale sig ved Lærdom og Talenter, ogsaa skulle erfare vor og de Herrer Professorers forekommende Velvillie i Henseende til deres Onsker.

Sub Officii nostri publici et Facultatis Philosophicæ Sigillo.

(Seglet, som er ovalt og noget tilspidset, har til Om-
 skrift: Sigill. Facul. Artium. Schole. Haffnien.
 Datum. A. Christiano. 3 Rege. 1537).

Programmet har til Overskrift: *Petrus Johannis Resenius, in regia quæ Hafniæ est academia philosophicæ Facultatis Decanus, philosophici Magisterii candidatis benignisque lectoribus felix recentis anni auspiciū!*

2. *Pauper Olavus*; et hidtil utrykt latinsk Poem fra det femtende Aarhundrede, udgivet som Indbydelsesskrift til Reformationensfesten 1802 af Prof. N. Nyerup. Kjøbenhavn 1802. 23 S. 4.

I Forerindringen oplyser Forfat. at dette Anecdoton er af Arnas Magnæus egenhændigen udskrevet af de Bartholiniske Samlingers første Tome, der før Ildbranden 1728 glemtes paa Universitetsbibliotheket; og at den Bartholiniske Afsskrift var gjort efter en Pergaments-Codex i 8vo., som før bemeldte Ildbrand havde hørt til samme Bibliothek.

Digtet handler om sin Forfatters, den fattige Olai Møisommeligheder og Skibbrud paa den jydsk Ryst, da han var paa en Sværlise fra Drøfkerne til Skotlanderne, og ender med en Lovtale over Biskop Johannes (Petri Jernstiæg, der sad paa Bispestolen fra 1432 til 1443) i Roeskilde.

Om bemeldte *Pauper Olavus* har man ellers saare liden Efterretning. Af Digtet seer man, at han var fød paa Skotlanderne i Begyndelsen af det femtende Aarhundrede; at han havde studeret i Erfurt og var lærd efter de Tiders Maade; at han 1432 tiltraadde den uheldige Reise, han beskriver, og at han forfattede sit Digt i Erfurt 1548.

Af et Brev fra Erkebiskop Ole i Tronhiem af Aaret 1472 til tvende Canonici i Kiøbenhavn, Magister *Olavus Hietlandh* og Johannes Haniin, som findes indrykt p. 21 sq., slutter Professor *Nyerup*, at den første muligen er den samme *Olavus Pauper* under en anden Skikkelse. Skjønt Productet selv hverken i poetisk eller historisk Henseende har noget synderligt Værd, troede Udg. dog, at det kunde fortjene at see Lyset, deels formedelst den liden Kundskab, man overhovedet har om det femtende Aarhundredes Lærde, deels fordi Forfatt., født paa en De, der dengang var skatskyldig til Norge, kan betragtes som en Nordmand og saaledes fører paa de norske Litterati, hvis Antal i hiint Aarhundrede var saa lidet.

Bed at give sit Digt den Overskrift: *Pauper Olavus*, har Forf. upaatvivlelig havt for Die det elegiske Digt, som Toskaneren *Henricus Septimelensis* eller *Semariensis* skrev mod Slutningen af det tolvte Aarhundrede under Titel af *Henricus Pauper*, og som *Christianus Daumius* og *Polycarpus Leyserus* have ladet trykke. Ved begge Sammenligning er det klart, at vor Forfatter ei alene har taget dette Digt til Mønster, men ogsaa paa flere Steder aldeles efterlignet det.

Forf. Sprog er haardt og brimler af Barbarismer. Poesiens Smagløshed fuldendes ved Brn-

gen af de saa kaldte Leoninske Vers *a)*, ikke at tale om Feil mod Prosodien og om selvopfundne Ord. Dette maa dog ikke saa meget tilregnes Fors. som den Tidsalder's Barbarie, i hvilken han levede. Nogle Exempler paa hans poetiske Konstlerier ere følgende:

§. 10.

Ærumnarum procell	}	Volutabar flucti	}	bus
Et fortuna querul		me dedit successi		
Tumque ridicul		osis famulabar riti		
Aulicorum probr.		me vexarunt sali		

§. 11.

Luctus, cura, dolor, confudit, flixit, adussit
Lumina, cor, corpus, fletibus, ense, fame.

§. 17.

Nunc expressata fata deprecor ista legentes
Gentes devotis votis extollere Christum
Istum plangentem gentem qui sternere fluctus
Luctus profundis undis fecitque doloris
Loris repletos lætos dat cernere terras.

Med Poesien afvejler mellemstunder Prosa, i hvilken Fors. ikke mindre gjør sig Umage for at være vittig paa sin Viis s. §. 14.

a) Om disse findes en interessant Afhandling i Oberlin's Miscell. Liter. Argentorati 1770. Prøver nok deraf finder man desuden i Leyser's Historia poetarum medii ævi.

Nam in me de flebili in flebilis, de flebili in flebilissimum incidentem secundum Donaticam traditionem *flebile*, *flebilis*, *flebilissimum* vel *flebilissime* comparatur. Udgiveren, Prof. Myerup, har i øvrigt rettet adskillige Feil i det Magnæanske Haandstrift, og tilføiet nogle literariske, grammatiske og fritiske Anmærkninger *a*).

Indholdet selv er overmaade fattigt paa Detailler eller mærkværdige Data. Man seer, at den Skibbrudne vederfores paa den jydsk Ryst al den Overlast, som den umenneskelige Strandret *jus naufragii*. vid. J. C. H. Dreyeri Specimen juris public. Lubec.) tillod. Efter Korf. Beretning skal der i gamle Dage mellem Norge og Shetland eller Hetland have ligget et frugtbart Land, kaldet *Svertland*, som efter det paa hans Tid udbredte Sagn da forlængst var oversvømmet af Havet.

a) S. 9 Anm. erklærer han, at han ikke kan finde Mening i de Ord:

Istaque terra fuit latine Iutia dicta,

Assero non ficta, non dedit, imo tulit.

Udgiveren forklarer dem saaledes: „Og dette Land kaldes paa Latin Iutia; det gav ikke, men tog, jeg vil ei lyve“ Her bleve nemlig de Skibbrudne plyndrede. Dette bekræfter og den umiddelbar paafølgende Strophe:

*Naufragium passis nec non a flumine quassis
Tantisper rapuit singula, quæ voluit.*

Hetland selv har efter hans Gissning faaet sit Navn deraf, at det ved sin Beliggenhed dannede ligesom Haandgrebet til Sverdlandet; thi Hiette betyder i det gamle nordiske Sprog et Haandgreb *a*).

VIII. Studentervæbning.

(Meddeelt af Hr. Krigsassessor og Capitain Schneider, Adjutant hos Chefen for Hs. Majest. Livcorps).

I. Chronik.

Efter at flere Anmodninger om en Forandring i Uniformen for Kongens Livcorps vare indkomne for Chefen Hr. Overhofmarskal Hauch, besluttede Hs. Excellence, for at indhente Bished om, hvorvidt dette Ønske var Corpsets i Almindelighed, at nedsætte en Commission til i bestemt Tidrum at modtage og overveie alle de Forslag og Tegninger til en nye Uniform, som maatte indløbe, og siden indsende Resultatet af dens Forhandlinger til ham.

- a*) Enhver seer, hvor uovet denne Olai etymologiske Gissning er. Imidlertid kunde det G a g n, som paa den Tid havde om et oversvømmet Land i Nordsøen, dog maaskee fortiene nogen Opmærksomhed. Udgiv. Anmærk.

En Skrivelse af 12 Septbr. 1808, hvori Commissionen bestemtes til at bestaae af 2 Capitainer, 2 Premierlieutenanter, 2 Secondlieutenanter, 2 Underofficerer samt 2 Medlemmer af hvert Compagnie, under Præsidio af Hr. Oberst v. Lorenz, fremsatte Chefen sin Meening i denne Sag, som var for at beholde den gamle Uniform; yttrede tillige sine Tvivl baade om Nødvendigheden i Almindelighed og Mueligheden for de mindre Formuende af Anskaffelsen af en ny og sandsynligviis kostbarere. Committeeen troede imidlertid i dens Skrivelse af 18 Sept. f. A., ved at forsikre om, at en Forandring i Uniform var Corpsets eenstemmige Ønske, og ved at foreslaae Sammenstud af de andre, som Middel til Tilveiebringelse af Uniform for de saa i Corpset, som angave sig uformuende dertil, at have mødt og besvaret Hans Excellences Indvendinger. Den skreed derpaa til Overveielse af de indkomne Forslag, og, efter flere Møder, indkom den ved en Skrivelse af 13 Novbr. f. A. med Resultatet af dens Underhandlinger, og foresloges da deri til Uniform: sort Kiøle med hvide Kanter og hvidt Foer, høirød Krave, Rabatter og Opslag med hvide Knapper, hvid Vest, sort Hals-tørklæde og sorte lange Beenklæder med sorte Silkesnore; paa Hovedet Chacot af Læder med sort Fieder, hvis Top var rød, paa Forsiden en hvid Plade med en forgyldt Minerva, hvid Cocarde og smal

Sølvkrampe, Cordons af rød og gul Silke; til at holde Bandeleren og Patronastasken en Sølv-tresse af en halv Tomes Bredde paa hver Skulder. For Underofficererne foresloges en lignende Uniform; kun at Cordons paa Chacoten blev af rød Silke blandet med Sølvtraad, og dito Quaster, omgivne af Sølvcantiller; paa høire Skulder en Sølv-Epaulet, efter den indsendte Tegning. For Officererne samme Uniform, Cordons og Chacots, som Armeens Officerers, tvende Epauletter efter vedføiet Tegning, samt Armeens Skjærf. Chefen ansaae det nu for Pligt, hans individuelle Mening uagtet, at forelægge og anbefale Hs. Majestæt Kongen, Corpsets allerunderdanigste Ønske, og det behagede-Allerhøistsamme under 13 December f. A. allernaadigst at approbere det indsendte Forslag, paa Epauletterne nær, som befalede at være lige det borgerlige Infanteries, og af Sølv, da Knapperne i Uniformen vare hvide.

Den 28 Jan. 1809 paraderede Corpset ved Høitideligheden i Anledning af Dannebrogordenen.

Den 4 Marts forestilledes Corpset for dets Chef i den nye Uniform.

I Marts Maaned begyndte Over- og Under-Officererne deres Exercits paa Landcadet-Academiet under Hr. Oberst v. Lorenz tre Gange ugentlig om Morgenens fra 7 til 9 Eet.

I det Corpset den 14 Mai 1808 allernaadigst givne Reglement er ved Kongl. allerhøieste Resolution af 7 April d. A. skeet følgende Forandring: Corpset vedbliver, som hidtil, at vælge dets Underofficerer og Secondlieutenanter; men herfra og til de høiere Charger skeer for Fremtiden intet Valg; men Bedkommende avancerer efter deres Anciennitet, med mindre Chefen skulde ved Omstændigheder finde sig beføiet til, at gjøre Hs. Majestæt opmærksom paa, at den for Touren til Advancement staaende Officeer, efter hans Formening, var mindre skikket til Forsømmelse end en anden og yngre, da Hs. Majestæts allernaadigste Villie i denne Henseende bliver nærmere at indhente.

2. Befordringer.

Under 7 Marts d. A. er Professor Rahbek, Capitain ved Kongens Livcorps, udnævnt til Directeur ved det kongelige Theater.

Under samme Dato er Krigssassessor Schneider, ligeledes Capitain ved bemeldte Corps, udnævnt til Inspecteur ved det Kongl. Theater.

Under 10 Marti er Capitain og Compagniechef Weidemann beskikket til Byfoged og Politimester i Christiania.

Under samme Dato er Candidat Essendorp ansat som Regimentsquarttermester istedet for den

paa anden Maade befordrede Regimentsquarteer-
mester Fuhr.

IX. Blandede Efterretninger.

Ved den i Hovedstaden under Bombardementet i forrige Aar opkomne Ildbrand ødelagtes ogsaa de Insignier, som ved offentlige Solenniteter tjente Rector Magnificus ved Kiøbenhavns Universitet til Udmærkelse *a)*, nemlig en rød Fløiels Raabe og tvende forgylde Sceptere, hvilke sidste bares af Pedellerne.

Dette gav Anledning til det Forslag fra Consistorii Side, at istedet for hine Embeds-Insignier, der syntes mindre at passe med Tiderne, maatte herefter, saaledes, som ved nogle andre Universiteter er indført, bruges en gylden Halskæde med et i samme hængende Videnskabeligheds Symbol i Form af en Medaille, paa hvis Avers anbragtes, saaledes som paa Universitetets Priismedaille, Minerva, som gyder Olie i Lampen, og paa Reversen den Indskrift: Insigne Rectoris Universitatis Hauniensis.

Efter at dette Forslag allerunderdanigst var bleven forelagt Hs. Majestæt af Directionen for Univer-

a) See disse Annaler 1807. 2. B. S. 208.

sitetet og de lærde Skoler, har Allerhøiſtsamme ved Resolution af 14 Decbr. 1808 allernaadigſt bifaldet, at Rector ved Kjøbenhavns Univerſitet, naar og hvor han møder paa Embedsvegne, maa bære dette allerunderdanigſt foreſlagne Embedsinſigne.

Af bemeldte nye Inſigne har det endvidere behaget Hs. Majestæt at giøre Univerſitetet en Foræring, og Selv at overrække det til Aarets Rector og i de naadigſte Udtryk at tilkendegive, at det var et Beviis paa Allerhøiſtsammes Agtelse for Univerſitetet og for Embedet.

Med Hensyn til den ſtegne Priis paa Papiir, Trykkeløn o. ſ. v., ſamt Transportens Koſtbarhed og Wiſlighed, iſær til Norge, under nærværende Conjunctioner, har Hs. Majestæt, paa derom allerunderdanigſt giort Foreſtilling fra Directionen, allernaadigſt tillådt, at Univerſitetsbogtrykker, Directeur Schulz, maa forhøie Priſen paa Almanakkerne for Aaret 1810 indtil 3½ Skilling for Stykket af de uhæſtede og 4 Skill. for Stykket af de hæſtede, hvilken Priis til alles Eſterretning trykkes paa Titelbladet.

Det Quantum Kobber, der havde i Behold fra den afbrændte Kruekirke, er nu saaledes blevet fordeelt mellem Commissionen angaaende Slottets samt det nye Raad, og Domhuses Opførelse og Finantscollegiet *a)*, at til Commissionen ere udlæverede 16,004 Pd., og til Finantscollegiet 3,0096 Pd., i alt 46,100 Pd. Kobber. Af den øvrige Beholdning af Jern, Malm og andre Metaller, som fandtes i Kirken, ere ved Hr. Overbygningsdirecteur Prof. Hansens Foranstaltning mange af de svære Hængeværks, Ankere og endeel svært Jern, samt det reene Klokkemetal, hvilket alt befandtes med Nytte og Besparelse at kunne i sin Tid anvendes til Kirkens Opbyggelse, besørgede tilsidebragte. Det øvrige bliver efterhaanden bortsolgt i mindre Partier ved offentlig Auction.

Den 4 Jan. d. A. udnævnte Consistorium Cand. Theol. Eggert Christopher Brygmann til Alumnus paa Elersens Collegium, og Studiosus H. Arensbach til Alumnus paa Walckendorfs Collegium.

Ligeledes den 3 Mart. Studios. C. B. Borch til den ledige mathematiske Plads paa Elersens Collegium, og Hans Hansen, Alumnus i det

a) See disse Annal. 1808. 2. B. B. 241.

pædagogiske Seminarium, til Alumnus paa Walckendorfs Collegium.

Den 15 Marts d. A. tilbød det danske Videnskaberne's Selskab ved en Skrivelse fra Hr. Justitsraad Bugge, Ridder af Dannebrogen, Consistorium en Anviisning paa 3 Exemplarer af Selskabets Skrifter til Communitetets, Walckendorfs og Elersens Collegiers Bibliotheker.

Ved de philologiske : philosophiske Forelæsninger var Tilhørernes Antal i Sommersemestret 1808, 97; ved de theologiske 116; ved de juridiske 85; ved de medicinske 48.

I Aaret 1808 have ved Kiøbenhavns Universitet 90 taget Examen Artium, 81 Examen Philosophicum, 80 Examen Philologicum, 22 theologiske Embeds-Examen (hvoraf 7 Laudabiles, 11 Haud illaudabiles og 4 Non contemnendi), 71 juridiske Embeds-Examen, hvoraf 34 den latinske (21 Laudabiles, 13 Haud illaudabiles), og 37 den danske (31 Beqvem, 6 Ei ubeqvem), 2 medicinske Examen (1 Laudabilis, 1 Haud illaudabilis), 7

pharmaceutisk Examen (2 Laudabiles, 5 Haud illaudabiles).

I Aaret 1808 ere i Danmark og Norge til offentlige Embeder befordrede 31 Candidater i Theologien (hvoriblandt 4 til Skole-Embeder), 27 Candidati Juris og 13 Examinati Juris.

Fra Midten af November 1807 til Udgangen af Aaret 1808 ere 121 Studentere blevne ansatte som Officerer i Armeen.

(Efter Collegialtiden).

Til lige Uddeling mellem 6 trængende og værdige Studerende ved Kiøbenhavns Universitet, helst Nordmænd, har Hr. Prof. F. Høegh Guldberg i Kiel, ved Skrivelse af 3 Marti d. A. til tre af Universitetets Professorer, ædelmodigen skænket 300 Rd. af den Sum, der var indkommen ved Salget af hans Tale: Patrioten. Disse 300 Rd. ere, i Overensstemmelse med den ædle Givers Diemeed, uddeelte til sex qualificerede Subjecter, 4 Nordmænd, een Islænder og een Dansk, saaledes, at enhver har erholdt 50 Rd. (Jønsf. Udgiv. Tale om den academiske Borgerrets Betydning, Hæder og Pligter S. 60. Anm. cc.)

Salget af Hr. Prof. Treschows Tale om Grunden til at frygte for et nyt Barbarie (S. disse Annal. 1808. 2. B. S. 214 ff.) har i alt indbragt 512 Rd. Beløbet er, efter Hensigten, afgivet til Understøttelse for de norske Krigere.

X. Necrologie.

(Meddeelt).

Den 18 April d. A. døde forhenværende Professor i Philosophien ved Kiøbenhavns Universitet, Statsraad og Ridder Børge Riisbrigh. Han var fød den 5 Decbr. 1731 i Fyen, hvor hans Fader, Hans Christian Riisbrigh, var Sognepræst for Veilbye Meenigheder i Vends Herred. 1749 deponerede han fra Fridericia Skole, og blev, efter at have i nogen Tid været Decanus paa Klosteret samt gjort en Reise til Tydskland og Frankrig, 1767 Prof. Extraordin. i Philosophien, 1773 Prof. Logices et Methaphysices P. Ord. og 1777 Assessor Consistorii. Efter 36 Aars Lærertjeneste ved Universitetet attraaede han formedelst tiltagende Alder og Svaghed Befrielse fra sine Embedspligter, hvilken ogsaa med Hæder blev ham forundt, da han i Aaret 1803 blev i Raade entlediget med sin

fulde Embedsindtægt (paa den fundatsmæssige Afgift af 200 Rd. nær), og tillige benaadet med Rang og Titel af Statsraad. Endnu var en ny Ære og kongelig Raade hans Alderdom forbeholden, da han den 28 Jan. 1809 blev udnævnt og optaget til Ridder af Dannebrogordenens fjerde Klasse.

Faa Mænd have i den Grad som han været i Besiddelse af almindelig Høiagtelse; faa academiske Lærere i den Grad som han erhvervet sig de Studerendes Tillid, Hengivenhed og Kiærlighed. Alle dem, som have modtaget hans Underviisning — men den allerstørste Deel af dem, som nu beklæde saadanne offentlige Embeder, der forudsætte academiske Studier, have været hans Tilhørere — vil hans Minde derfor være helligt og uforglemmeligt, ligesom hans Navn vil være det i Dydens og Sandhedens Aarbøger.

Det Otium, som hans Entledigelse forskaffede ham, anvendte han, foruden paa fortsat Gransking i sin Videnskab, deels paa at forberede til offentlig Bekjendtgjørelse ved Trykken sine samtlige academiske Forelæsninger, deels paa en med historisk, philosophisk Oplysninger forsynet dansk Oversættelse af Diogenes Laertius, med hvilken Forfatter han i Anledning af Philosophiens Historie tidlig havde sysselsat sig. De første, hvoriblandt fandtes en fuldstændig philosophisk Commentar over Lucretius og en Udvikling af den Kantiske Philo-

sophies System, tabtes i den ulykkelige ved Hovedstadens Bombardement i Septemb. 1807 forårsagede Ildbrand, der ogsaa tilintetgjorde hans ligesaa udsøgte som talrige Bogsamling. Det sidste Arbeide, som var det eeneste, han fik reddet fra Luerne, efterlod han aldeles færdigt til Pressen, fra hvilken det inden kort Tid kan ventes udgivet. Hans øvrige Skrifter findes angivne i Worms Lexicon 2. D. S. 270 og 3. D. 2. B. S. 148, hvortil maa føies en i det Kongl. danske Videnskabs Selskabs nye Skrifter 1801 og 1802 2. B. indrykket Afhandling om, hvorvidt sand Philosophie og faldstændigt Begreb om sand Philosophie først i vore Tider ere blevene til, hvilken Afhandling ogsaa havees særskilt, paa Tydsk oversat.
